

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobců: 1) **H. S.**
2) **nezl. M. S.**
st. příslušnost: S. a. r.
t. č. pobytem: X

proti

žalované: **Policie ČR**
Krajské ředitelství policie kraje Vysočina
se sídlem Wolkerova 4448/37, 586 01 Jihlava

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 8. 6. 2023, č. j. KRPJ-71119-14/ČJ-2023-160022-DUB,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 8. 6. 2023, č. j. KRPJ-71119-14/ČJ-2023-160022-DUB, **se ruší.**
- II. Žalobcům **se nepřiznává** náhrada nákladu řízení.
- III. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zajistila žalobce 1) podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 a odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným právním předpisem Evropské unie, a to nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“). Dobu zajištění stanovila na 40 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. od 7. 6. 2023.

II. Rozhodnutí o zajištění žalobců a související skutkové okolnosti

2. Policejní hlídka zadržela oba žalobce dne 7. 6. 2023 ve večerních hodinách při kontrole vozidla na dálnici D1. Ani jeden z nich u sebe neměl doklad totožnosti nebo oprávnění k pobytu. Později policie zjistila, že žalobci požádali o mezinárodní ochranu v Bulharsku.
3. Žalobce 1) při podání vysvětlení vypověděl, že oba žalobci pocházejí ze Syrské arabské republiky. Společně se žalobcem 2), jeho bratrem, opustili svoji zemi. Bratra mu do péče svěřili rodiče, aby se o něj staral. V Istanbulu dostal kontakt na člověka, který mu za 3000 amerických dolarů zprostředkuje cestu do Německa, kde si chtěl společně s bratrem založit nový život. Bratři společně cestovali přes Turecko, Bulharsko, Srbsko, Maďarsko a Slovensko. V Bulharsku je zastavila cizinecká policie a odvezla do uprchlického tábora. Brali jim otisky, vyfotografovali je a dali jim průkaz pro vstup do tábora. O azyl ale nežádali a pokračovali v cestě. V ČR je zastavila policie. Na území ČR nemá žádného příbuzného ani jiné závazky či vazby. Případné vyhoštění nebude nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života a neexistuje důvod, který by mu bránil ve vycestování z ČR, ale do Sýrie se vrátit nechce. Zuří tam válka, což byl také důvod k útěku.
4. Napadeným rozhodnutím žalovaná zajistila žalobce 1) podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 a odst. 4 zákona o pobytu cizinců za účelem jeho předání do Bulharska podle nařízení Dublin III. Shledala u žalobce nebezpečí útěku, protože již dříve nerespektoval daná pravidla, neboť se pohyboval po území EU bez pobytového oprávnění a bez dokladu, z Bulharska vycestoval před rozhodnutím o jeho žádosti o azyl a z jeho vyjádření je zřejmé, že v ČR zůstat nehodlá.
5. Žalovaná naznačila, že využít zvláštní opatření za účelem vycestování nelze, protože žalobce 1) neoprávněně vstoupil a pobýval na území ČR, nemá zde adresu místa pobytu a ani dostatečné množství finančních prostředků, na základě kterých by bylo možno uvažovat o aplikaci § 123b zákona o pobytu cizinců. Důvodem neuložení zvláštních opatření za účelem vycestování bylo také nebezpečí nerespektování právních předpisů ČR a zmaření správního rozhodnutí.
6. Žalovaná také zkoumala, zda zajištění nepřiměřeně nezasáhne do soukromého a rodinného života žalobce 1). Konstatovala, že tomu tak nebude, neboť přicestoval s bratrem a

bratrancem, ostatní rodinní příslušníci zůstali na území Syrské arabské republiky a bude umístěn společně s bratrem.

7. K případným systémovým nedostatkům azylového systému dodala, že si jich není vědoma a ani jí není znám žádný rozsudek SDEU, ESLP či jiného soudu, ze kterého by to bylo jednoznačně patrné. Stejně tak si není vědoma, že by ústřední orgán státní správy nebo některý z výkonných orgánů EU vydal rozhodnutí, které by jednoznačně deklarovalo, že Bulharsko nedodržuje standardy ochrany základních lidských práv. Ani žalobce žádné takové skutečnosti neuvedl. Jeho předání je proto uskutečnitelné. Dobu zajištění žalovaná stanovila na 40 dnů, kterou považovala za souladnou s nařízením Dublin III a zákonem o pobytu cizinců.

III. Žaloba

8. Žalobci jsou bratři ve věku 23 a 15 let. Společně podanou žalobou se domáhají zrušení napadeného rozhodnutí a ukončení zajištění bez zbytečného odkladu. V žalobě namítají, že žalovaná je povinna vážit možnost aplikace mírnějších opatření předtím, než přistoupí k zajištění cizince. Z napadeného rozhodnutí není zřejmé, kdy měl žalobce podle žalované požádat o mezinárodní ochranu, a tvrzení o žádosti není ani ničím podloženo.
9. Žalovaná je taktéž povinna do rozhodnutí o zajištění explicitně zahrnout úvahu ohledně absence systémových nedostatků ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. K zajištění je pak možno přistoupit jen tehdy, pokud donucovací opatření nebudou dostatečně účinná. Přijímání veškerých opatření při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí je podmíněno aplikací principu proporcionality a subsidiarity jednotlivých zásahů. Žalovaná měla místo zajištění žalobce použít některé z tzv. zvláštních opatření za účelem vycestování cizince z území podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Místo toho však pouze paušálně rozhodla s odůvodněním, že se žalobce na území České republiky nacházel nelegálně, což není dostatečné.
10. Žalobce poukazuje na mimořádnost institutu zajištění a na pouhý hrubý odhad doby jeho zajištění, při kterém žalovaná nezohlednila lhůty, kterými je vázána. Ty by měly být, a to zvláště u nezletilých, dostatečně zváženy, což se však nestalo. Není jasné, co žalovanou vedlo k závěru, že právě ve lhůtě 40 dnů bude možné realizovat předání žalobce.
11. Z napadeného rozhodnutí vůbec není patrné, zda žalovaná zohlednila konkrétní situaci žalobce, a proto je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

IV. Vyjádření žalované k žalobě

12. Žalovaná ve svém vyjádření nesouhlasila s žalobcem v tom, že by nebylo podloženo, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu v jiné zemi, ani s tím, že by napadené rozhodnutí neobsahovalo úvahu o azylovém systému v Bulharsku a posouzení uložení zvláštního opatření. Dále konstatovala, že stanovená doba zajištění je zákonná a řádně odůvodněná. Navíc je zřejmé, že naopak není dostatečná a bude prodloužena. Délka je však zákonná i s ohledem na přítomnost nezletilé osoby. Závěrem žalovaný shrnuje, že zajištění žalobce proběhlo v souladu se zákonem, na základě dostatečně srozumitelného, předvídatelného a dostupného práva.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Nejdříve se krajský soud zabýval otázkou aktivní procesní legitimace žalobce 2), neboť není adresátem napadeného rozhodnutí. Právo podat proti rozhodnutí žalobu má ten, kdo tvrdí, že se napadené rozhodnutí negativně projevilo v jeho právní sféře (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“). Judikatura správních soudů a Ústavního soudu obecně vychází z toho, že rozhodnutím o zajištění dospělého příbuzného (zákonného zástupce) dochází i k zásahu do právní sféry nezletilého cizince, je-li spolu s ním ubytován v zařízení pro zajištění cizinců. Nezletilí cizinci fakticky sdílí stejný režim jako jejich zákonní zástupci, čímž jsou sami zbaveni osobní svobody (srov. nález Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. III. ÚS 3289/14, bod 41 a násl., nebo např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2023, č. j. 2 Azs 275/2022-34, ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, či ze dne 17. 5. 2022, č. j. 7 Azs 324/2021-55). Žalobce 2) je tedy aktivně legitimován k podání žaloby. Důvodností žaloby se krajský soud zabýval níže.
14. Žalobu tedy podaly oprávněné osoby (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Je přípustná. O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání. Účastníci řízení nařízení jednání nepožadovali a soud jeho nařízení neshledal jako nezbytné. Postupoval ostatně podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Toto ustanovení umožňuje zrušit rozhodnutí bez jednání.
15. Žaloba je důvodná.
16. Podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování; policie na dobu nezbytně nutnou zajistí i provázeného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky.
17. Podle § 129 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, nelze-li předání cizince nebo dokončení jeho průvozu uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení.
18. Podle § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců policie rozhodne o zajištění cizince za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, pouze pokud existuje vážné nebezpečí útěku. Za vážné nebezpečí útěku se zejména považuje, pokud cizinec pobýval na území neoprávněně, vyhnul se již dříve předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, nebo se pokusil o útěk anebo vyjádřil úmysl nerespektovat pravomocné rozhodnutí o přemístění do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání. Za vážné nebezpečí útěku se dále považuje, pokud cizinec, který bude předán do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie přímo nesousedícího s Českou republikou, nemůže oprávněně samostatně do tohoto státu cestovat a nemůže uvést adresu místa pobytu na území.
19. Podle § 140 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je provozovatel oprávněn ubytovat v části s mírným režimem cizince, vůči kterému má zajištěný cizinec vyživovací povinnost nebo jej má v péči, nelze-li zajistit péči o něj jiným způsobem (dále jen „ubytovaný cizinec“).

Ubytovanému cizinci poskytne stravu a další služby jako zajištěnému cizinci. Je-li ubytovaný cizinec schopen uvědomit si omezení spojená s pobytem v zařízení, přihlíží se k projevu jeho vůle.

20. Právo na osobní svobodu je jedním z nejvýznamnějších základních práv každého z nás. Zbavení osobní svobody proto musí představovat výjimku ze zásady, že nás veřejná moc nemůže osobní svobody zbavit. To platí obzvláště, pokud má dojít ke zbavení svobody dítěte.
21. Krajský soud předně upozorňuje, že není zcela pravdivé tvrzení žalobců v úvodu žaloby, že napadeným rozhodnutím byli oba zajištěni. Ze správního spisu sice vyplývá, že napadeným rozhodnutím měli být zajištěni oba žalobci a stejně tak ve vztahu k oběma žalobcům probíhá dublinské řízení (byla odeslána žádost o přijetí zpět do Bulharska a Bulharsko souhlasilo s jejich přijetím). Adresátem napadeného rozhodnutí je však toliko žalobce 1) a formálně tak došlo pouze k jeho zajištění.
22. Za účelem posouzení důvodnosti žalobních námitek tedy musel krajský soud nejprve zkoumat otázku, jaké účinky mělo napadené rozhodnutí na žalobce 2), tedy zejména to, jaký je vzájemný vztah žalobců a zda reálným důsledkem napadeného rozhodnutí je to, že žalobce 2) bude sdílet stejný osud jako žalobce 1), čímž by byl sám fakticky zbaven osobní svobody (viz již výše citovaná judikatura). Pokud by krajský soud došel k závěru, že zajištění žalobce 1) determinovalo i další osud nezletilého žalobce 2), musel by se dále zabývat tím, zda žalovaná tuto skutečnost dostatečně promítla do napadeného rozhodnutí.
23. Podle čl. 2 písm. g) nařízení Dublin III se rodinným příslušníkem rozumí tito členové rodiny žadatele nacházející se na území některého členského státu, pokud tato rodina existovala již v zemi původu:
 - manžel či manželka žadatele nebo jeho nesezdaný partner či partnerka, se kterým/kterou žije v trvalém vztahu, pokud se k nesezdaným párům v právu nebo praxi dotčeného členského státu přistupuje podobně jako k párům sezdaným podle jeho právních předpisů o státních příslušnících třetí země,
 - nezletilé děti párů uvedených v první odrážce nebo žadatele, pokud jsou svobodné, a bez ohledu na to, zda se jedná o děti manželské, nemanželské nebo osvojené ve smyslu vnitrostátního práva,
 - je-li žadatelem svobodná nezletilá osoba, její otec, matka nebo jiná dospělá osoba, která je za ni zodpovědná podle práva nebo praxe členského státu, na jehož území se dospělá osoba nachází,
 - je-li osoba požívající mezinárodní ochrany nezletilá a svobodná, otec, matka nebo jiná dospělá osoba, která je za ni zodpovědná podle práva nebo praxe členského státu, na jehož území se osoba požívající mezinárodní ochrany nachází
24. Podle čl. 2 písm. j) nařízení Dublin III je „nezletilou osobou bez doprovodu“ nezletilá osoba, jež vstupuje na území některého členského státu bez doprovodu dospělé osoby, která je za ni podle práva nebo podle praxe dotčeného členského státu zodpovědná, a to po dobu, po kterou se skutečně nenachází v péči této dospělé osoby; rozumí se jí též nezletilá osoba, která je ponechána bez doprovodu po vstupu na území některého členského státu.
25. Ze shora citovaných ustanovení nařízení Dublin III vyplývá, že na žalobce je nutno pohlížet jako na rodinné příslušníky. Obecně je nutno vycházet z toho, že nařízení preferuje ochranu spíše úzké rodiny, tedy manželů či nesezdaných partnerů a jejich příbuzných nejvýše ve

druhém stupni, a to navíc povětšinou za omezující podmínky nezletilosti jednoho z nich a též existence rodiny již v zemi původu. V případě žalobců je nutno uvažovat o tom, že se jedná o rodinné příslušníky podle třetí odrážky čl. 2 písm. g) nařízení Dublin III, tedy že žalobce 1) je dospělou osobou zodpovědnou podle práva nebo praxe ČR.

26. Zletilosti se v České republice nabývá dovršením osmnáctého roku věku. Před nabytím zletilosti se plné svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství (§ 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „občanský zákoník“). Má za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku (§ 31 občanského zákoníku). Rodiče mají povinnost a právo zastupovat dítě při právních jednáních, ke kterým není právně způsobilé (§ 892 a násl. občanského zákoníku). Rodičovská odpovědnost náleží rodičům a zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti (§ 858 a § 865 občanského zákoníku). Péči o dítě a jeho ochranu, výkon jeho výchovy, popřípadě některých jejích stránek, nebo dohled nad dítětem mohou rodiče svěřit jiné osobě; dohoda rodičů s ní se nemusí dotknout trvání ani rozsahu rodičovské odpovědnosti (§ 881 občanského zákoníku). Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud jmenuje dítěti poručníka. Nastane-li tato situace, vykonává poručenství orgán sociálněprávní ochrany dětí jako veřejný poručník, a to až do doby, kdy soud jmenuje dítěti poručníka nebo dokud se poručník neujme funkce (§ 928 odst. 1 a § 929 občanského zákoníku).
27. Primárně je tedy nutno vycházet z toho, že za nezletilé děti odpovídají a pečují o ně jejich rodiče. Jak však vyplývá z citovaných ustanovení, není vyloučeno, že to mohou být jiné osoby, kterým péči o dítě rodiče svěří. V nyní projednávaném případě přitom sama žalovaná vycházela z toho, že nezletilý žalobce 2) je závislý na žalobci 1), který za něj zodpovídal v plném rozsahu. Ze spisu vyplývá, že žalovaná považovala žalobce 2) za nezletilého cizince s doprovodem. Nebylo-li tomu tak, jistě by ho neoznačila jako dalšího účastníka řízení a nezahrnula ho do odůvodnění napadeného rozhodnutí (viz s. 2 a s. 5 napadeného rozhodnutí). Ze spisu navíc plyne, že žalovaná o uvedeném vztahu mezi žalobci žádné pochybnosti neměla, neboť další podrobnosti nezjišťovala ani doplňujícími otázkami při podání vysvětlení.
28. Ve světle citované judikatury je nutno dojít k závěru, že žalobce 2) byl zbaven osobní svobody, přestože byl napadeným rozhodnutím zajištěn výslovně pouze žalobce 1). Pobytový režim žalobce 2) je totiž zásadně determinován tím, jak žalovaná naložila se žalobcem 1), což ostatně vyplývá také z vedení dublinského řízení ve vztahu k oběma žalobcům. V důsledku zajištění žalobce 1) tak byl rovněž žalobce 2) umístěn v ZZC Bělá-Jezová (viz též žádost o umístění žalobce 2) založená ve správním spise). Lze tedy shrnout, že ačkoli žalovaná nerozhodovala přímo o zajištění nezletilého žalobce 2), ale o zajištění jeho zletilého bratra, jehož považovala za jeho dospělý doprovod, bylo její povinností, aby při rozhodování o zajištění žalobce 1) zohlednila, že takové rozhodnutí zasahuje rovněž do práva nezletilého žalobce 2), a proto zhodnotila podmínky realizace zajištění také ve vztahu k němu.

29. Právo přitom zajišťování dětí v migračním kontextu zcela nevylučuje, což plyne i z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (ke shrnutí jeho relevantní judikatury viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, body 18-26). Akceptovat jej však lze pouze výjimečně a za mnohem přísnějších podmínek, než je tomu u zajištění zletilých cizinců. Předním hlediskem při zajištění dítěte musí být jeho nejlepší zájem podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Ten především vyžaduje, aby ke zbavení osobní svobody žalovaná přistoupila jako ke krajnímu opatření a na nejkratší nutnou dobu (viz nálezný Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. III. ÚS 3289/14). V případě zajištění nezletilého cizince za účelem jeho předání podle nařízení Dublin III se požadavek na zohlednění nejlepšího zájmu dítěte promítá i do hodnocení uskutečnitelnosti předání s ohledem na případné nedostatky azylového systému příslušného státu. Žalovaná se musí zabývat nejen obecnými aspekty azylového řízení, ale musí se zaměřit také na specifika těchto řízení ve vztahu k nezletilým žadatelům o mezinárodní ochranu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 166/2020-54, bod 30 a 31).
30. Z napadeného rozhodnutí zcela jednoznačně plyne, že žalovaná nic z toho neučinila. Neuvedla v napadeném rozhodnutí žádnou úvahu k tomu, že její rozhodnutí zasahuje do sféry nezletilého dítěte a nehodnotila podmínky realizace ve vztahu k žalobci 2). Pouze uvedla, že žalobci budou do okamžiku navrácení či předání do jiného státu umístěni v zařízení pro zajištění cizinců. Z obsahu napadeného rozhodnutí není prakticky vůbec poznat, že žalovaná fakticky zajistila spolu se zletilým žalobcem 1) i nezletilého. Z odůvodnění krajský soud nemohl seznat, zda žalovaná vzala na zřetel věk nezletilého žalobce 2). Zda či jak posuzovala vhodnost či naopak nevhodnost zařízení Bělá – Jezová pro pobyt dětí. Zda posuzovala uskutečnitelnost předání žalobců s přihlédnutím k tomu, že jeden z nich je nezletilý. Či jakými jinými úvahami se řídila, pokud shledala přiměřenost zásahu do osobní svobody nezletilého žalobce 2) ve vztahu k požadavku ochrany jeho nejlepšího zájmu. Nezabývala se pak ani otázkou specifik azylového řízení a přijímacích podmínek v Bulharsku ve vztahu k nezletilému žalobci 2) [k tomu více viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 41 A 10/2021-37]. Není pak ani jasné, zda zohlednila celkovou délku zajištění nezletilého žalobce 2). K obecnému vyjádření žalované ve vyjádření k žalobě, že „[v] tomto konkrétním případě, kdy je přítomna osoba nezletilá, byla doba zajištění stanovena méně než na polovinu zákonné lhůty“ není dostačující a nadto není obsaženo již v napadeném rozhodnutí, což krajskému soudu znemožňuje k němu přihlédnout (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2014, č. j. 9 As 82/2014-46, bod 25 *in fine*, či ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109).
31. Další pochybení spatřuje krajský soud při posuzování dostupnosti mírnějších opatření. Zajištění cizince za účelem jeho předání podle nařízení Dublin III lze obecně akceptovat, pouze pokud splňuje podmínku přiměřenosti, tj. pokud neexistují jiná, mírnější opatření, která by stačila k dosažení účelu zajištění. Opět lze upozornit, že v případě nezletilého platí uvedené dvojnásob. Žalovaná zejména poukazuje na to, že žalobci vstoupili na území ČR neoprávněně, nemají zde adresu místa pobytu ani dostatečné množství finančních prostředků a hrozí zde nebezpečí nerespektování právních předpisů ČR a zmaření správního rozhodnutí, což odvozuje z vyjádření žalobce 1), že jeho cílem je usadit se v Německu. Takové odůvodnění je na hranici přezkoumatelnosti i co se týká zletilého žalobce 1), ve vztahu k nezletilému žalobci 2) je pak zcela nedostačující.
32. Ustanovení § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců upravuje čtyři možné alternativy k zajištění:

- a. povinnost oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,
 - b. složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním
 - c. povinnost osobně se hlásit policii v době policií stanovené, nebo
 - d. povinnost zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly.
33. Lze uznat, že první tři alternativy v případě žalobců nepřichází v úvahu. Již pouze proto, že by je kvůli absenci adresy pobytu v ČR a nedostatku financí nedokázali splnit. To však neplatí ve vztahu k poslední alternativě. Důvodová zpráva k zákonu č. 176/2019 Sb., který tuto alternativu zavedl do zákona o pobytu cizinců, uvádí, že „[v] *odstavci 1 se zavádí nový druh alternativy k zajištění, a to možnost uložit povinnost se zdržovat v konkrétní dobu na místě určeném policií. Tato alternativa rozšiřuje možnosti uložení zvláštních opatření například vůči rodinám s dětmi například v Příjímacím středisku Zastávka u Brna, po kterých je z domácího i mezinárodního odborného prostředí voláno.*“ Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60, k této alternativě uvedl, že „*je zřejmé, že zákonodárce toto zvláštní opatření zavedl právě pro případy, kdy se pobyt v zařízení pro zajištění cizinců jeví jako nadmíru přísné opatření, především pak v případě zranitelných osob (což je zjevné i z důvodové zprávy, která uvádí typický případ zranitelných osob, tj. rodiny s dětmi), které by měly být primárně chráněny před eventuálními nepřiměřenými důsledky pobytu v zařízení pro zajištění cizinců*“ (bod 34 citovaného rozsudku).
34. V případě žalobců tedy byla dostupná konkrétní alternativa, jejíž využití reálně přicházelo v úvahu. Žalovaná však ve svých rozhodnutích vůbec nezduvodňuje, proč tuto alternativu nevyužila. Žalobci mají pravdu v tom, že neoprávněný vstup do ČR sám o sobě nelze považovat za dodatečný důvod pro zajištění cizince. Pokud by žalobci disponovali oprávněním k pobytu, jejich potenciální zajištění by vůbec nebylo ve hře. To, že uvedli, že cílem jejich cesty je Německo, sice svědčí o tom, že u nich existuje riziko útěku. Ovšem stejně jako zajištění, i využití alternativ podmiňuje právě existence rizika útěku cizince. V opačném případě by o zajištění a jeho alternativách vůbec nebylo na místě uvažovat. Nevyužití alternativ (zejména pokud jde o dítě) však nestačí zdůvodnit tím, že zde takové riziko je. Úvaha žalované musí jít ještě o krok dál. Žalovaná musí zdůvodnit, proč by k zamezení tohoto rizika nepostačovalo mírnější donucovací opatření.
35. Napadené rozhodnutí žalované je pro výše uvedený nedostatek důvodů nepřezkoumatelné, nelze jej proto podrobit věcnému přezkumu a je nutno jej postupem podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušit.
36. Žalobci nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí namítali také ve vztahu k nedostatečnému odůvodnění závěru o žádosti o azyl v Bulharsku, absenci úvahy o systémových nedostatcích v Bulharsku a nedostatečnou určitost stanovené doby zajištění. Jak krajský soud uvedl výše, napadené rozhodnutí je ve vztahu k žalobci 2) nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů i z těchto hledisek. Zabýval se tak vznesenými námitkami ve vztahu k žalobci 1).
37. Žalovaná v napadeném rozhodnutí odkázala na shodu otisků prstů s ID BG1BR109C2305220047 a vyvodila, že žalobce 1) požádal o azyl v Bulharsku. Ve spise jsou založeny záznamy obou žalobců o nalezení shody v systému Eurodac. Také s ohledem na

to, že Bulharsko dne 16. 6. 2023 přijalo svou odpovědnost a zaslalo souhlas s přijetím žalobců zpět, považuje krajský soud odkaz na shodu v systému Eurodac za dostatečné odůvodnění existence žádosti o azyl ve vztahu k žalobci 1). Dále posouzením případných systémových nedostatků se žalovaná zabývala na s. 5 a 6 napadeného rozhodnutí, kde shrnula, že Bulharsko je v azylové proceduře povinno dodržovat minimální standardy ochrany základních lidských práv stanovené jak unijním, tak mezinárodním právem, a žalované není známo, že by se tak nedělo. Odkázala přitom mimo jiné i na vyjádření žalobce 1), ze kterého nevyplývaly žádné důvody, proč by nemohl být vrácen do Bulharska. Stanovení doby zajištění 40 dnů pak žalovaná odůvodnila na s. 6 napadeného rozhodnutí. Přihlédla ke lhůtám žádosti o předání na území žádaného státu a odkázala na soulad s právními předpisy. Úvahy žalované považuje krajský soud ve vztahu k žalobci 1) za dostačující. To však nic nemění na tom, že je napadené rozhodnutí nutné zrušit z výše uvedených důvodů.

VI. Závěr a náklady řízení

38. Krajský soud shledal, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Není z něj patrné, zda a jak žalovaná zohlednila faktické omezení svobody nezletilého žalobce 2) a nedostatky krajský soud shledal také v odůvodnění možnosti využití alternativ k detenci. Tato vada je důvodem zrušení rozhodnutí žalované podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
39. Krajský soud současně nevrátil věc žalované věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V souladu s § 129 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je totiž vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem jeho předání prvním úkonem v řízení. Zrušení rozhodnutí o zajištění v tomto případě z povahy věci znamená ukončení řízení (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34).
40. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci měli ve věci úspěch. Proto jim vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Žádné náklady však nevyčíslili. Ani ze spisového materiálu neplyne, že by jim vznikly. Krajský soud proto žalobcům náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovaná ve věci úspěch neměla. Právo na náhradu nákladů řízení jí tedy nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno, 7. července 2023

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce